

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt „Modelowy program doskonalenia zawodowego
nauczycieli w przedsiębiorstwach”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport z badań pogłębionych w ramach projektu

**„Modelowy program doskonalenia zawodowego nauczycieli
w przedsiębiorstwach”**

Opracował: dr Jolanta Pułka

15 maj 2011 r.

Kraków 2011

**MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ**

Projektodawca:
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego
00-724 Warszawa, ul. Chelmska 21a
tel. 22 851-28-88
www.janski.edu.pl

Biuro Projektu:
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego
Wydział Zamiejscowy w Krakowie
30-612 Kraków, ul. Witosa 9
tel. 12 654-54-69

**Szkoła Wyższa
im. Bogdana Jańskiego**

Spis treści

1. Kontekst badań.....	3
2. Problematyka badawcza.....	5
3. Zmienne i wskaźniki.....	6
4. Metody, techniki i narzędzia badawcze.....	7
5. Struktura badanej grupy.....	7
6. Przebieg badań.....	10
7. Analiza wyników badań.....	10
7.1. Doświadczenia nauczycieli w zakresie kształcenia zawodowego.....	10
7.2. Dostosowanie programów kształcenia do współczesnego rynku pracy.....	19
7.3. Oczekiwania nauczycieli w zakresie programów kształcenia zawodowego.....	24
7.4. Planowanie własnego rozwoju zawodowego przez nauczycieli.....	29
Wnioski z badań.....	37
Spis tabel.....	41
Spis wykresów.....	41
Aneks 1. Wzór kwestionariusza wywiadu.....	43
Aneks 2. Wzór kwestionariusza ankiety.....	44

1. Kontekst badań

Zgodnie diagnozą wstępną przeprowadzoną na bazie analiz raportów publikowanych przez niezależne instytucje, własne badania eksploracyjne Projektodawcy przeprowadzone w celu przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu zatytułowanego „**Modelowy program doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach**” przyjęto następujące założenia:

„Kształcenie zawodowe jest obszarem edukacji bezpośrednio powiązaniem z rynkiem pracy, stawiającym nowe wymagania wobec społeczeństwa. Ważne jest, aby szkoły zawodowe odpowiednio reagowały na zachodzące zmiany takie jak: zmiany organizacji pracy wynikające ze wzrostu oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu umiejętności pracowników. System edukacji wymaga otwarcia się na potrzeby pracodawców oraz poszukujących pracy absolwentów. [Edukacja dla przemysłu - przemysł dla edukacji, Modernizacja szkolnictwa zawodowego, Nowakowski].

Aktualnie problemem jest zapewnienie atrakcyjności i odpowiedniej, jakości szkolnictwu zawodowemu [Promować Szkolnictwo Zawodowe, Kasperkiewicz, 2010]. Według GUS liczba szkół zawodowych w przeciągu ostatnich 10 lat zmniejszyła się o 600, tym samym zmniejszyła się o ponad połowę liczba ich uczniów. Wg GUS największą liczbę bezrobotnych obok osób niewykwalifikowanych stanowią absolwenci zasadniczych szkół zawodowych 36,2% (w woj. małopolskim -33,0%) oraz średnich szkół zawodowych -26,7% (w Małopolsce -25,7%) [Ocena Sytuacji Na Rynku Pracy Województwa małopolskiego, WUP, Kraków, 2010]. Jednocześnie mówi się o rosnącym deficycie dobrze przygotowanych absolwentów szkół zawodowych m.in. z branży turystycznej, gdzie wycofujących się starszych, wykwalifikowanych pracowników nie ma kto zastąpić. Ten stan związany jest z brakiem kształcenia na odpowiednim poziomie oraz dostosowanie do wymagań pracodawców [Profesje z przyszłości, Raport02.2009].

W 2008r. tylko 63,6% osób zdało egzamin z kwalifikacji zawodowych w zakresie zawodu nauczanego w zasadniczej szkole zawodowej [Szkolnictwo zawodowe wobec problemów rynku pracy. Zagadnienia społeczno -gospodarcze, BAS, 2008]”¹.

W związku z zaprezentowaną sytuacją odnoszącą się do szkolnictwa zawodowego konieczne stało się skierowanie oferty zmiany aktualnego stanu m.in. poprzez zwiększenie roli edukacji dla przemysłu, powiązania tych obszarów w aspekcie kształcenia kadry nauczycielskiej, podniesienie kwalifikacji zawodowych obecnie funkcjonujących w zawodzie nauczycieli kształcenia zawodowego.

„Zmiany w szkolnictwie zawodowym wymaga model doskonalenia zawodowego. Nauczycieli. Jest on słabo rozwinięty i w obliczu tempa przemian technologii i pracy jest istotnym zagrożeniem dla jakości kształcenia zawodowego. To właśnie nauczyciele zawodowi obniżają poziom kształcenia tych szkół, poprzez brak możliwości zaangażowania we własną edukację i praktykę zawodową (rozwijanie umiejętności zawodowych) [Diagnoza..., MKO, 2009]. Według raportu „Nauka zawodu, Szkoła czy pracodawca” (WUP Kraków 2009), najwięcej potrzeb związanych z treściami kształcenia w zawodzie dotyczy gastronomii i turystyki. Respondenci zaproponowali konkretne formy doskonalenia zawodowego - staże w przedsiębiorstwach.”²

„Niemożliwe jest stworzenie odpowiedniej ścieżki rozwoju nauczyciela bez dostosowania do potrzeb lokalnej gospodarki w oparciu o współpracę z pracodawcami. Brak praktycznej wiedzy o zawodzie w konsekwencji prowadzi do obniżenia szans młodych ludzi na zdobycie odpowiedniej wiedzy i satysfakcjonującego

¹ Wniosek o dofinansowanie projektu „Modelowy program doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach”.

² Tamże.

zatrudnienia [Szkolnictwo zawodowe..., BAS,2008]. Z badań przedsiębiorców dotyczących sposobu pozyskiwania uczniów do pracy w zakładzie wynika, że w 83% była to inicjatywa własna uczniów, w 21% inicjatywa własna przedsiębiorców (raport „Nauka zawodu Szkoła czy pracodawca? Raport z badania praktycznej nauki zawodu realizowanej przez małopolskich przedsiębiorców).

- Niski stopień wykorzystywania ICT(4) ”³

Diagnoza postawiona w ramach wstępnych badań, mających na celu rozpoznanie zjawiska będzie rozwijana na drodze empirycznych badań pogłębionych.

2. Problematyka badawcza

Celem badań pogłębionych, realizowanych na potrzeby projektu „**Modelowy program doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach**” było sprecyzowanie i dookreślenia rzeczywistych oczekiwań i potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego. W zamyśle wyniki uzyskane w trakcie badań posłużą do przygotowaniu programu doskonalenia, odpowiadającego na rzeczywiste potrzeby nauczycieli i wymogi współczesnego rynku pracy.

W związku z powyższym najodpowiedniejszym rodzajem badań były pogłębione badania diagnostyczne, dzięki którym sięgamy do opinii i sądów, formułowanych przez osoby, które będą odbiorcami projektu – nauczycieli kształcenia zawodowego.

Główne pytanie, na które poszukujemy odpowiedzi w trakcie badań zostało sformułowane w następujący sposób: **Jakie elementy są istotne dla stworzenia nowoczesnego programu doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach?**

³ Tamże.

W perspektywie realizowanego projektu istotne stają się następujące wymiary opinii nauczycieli:

Jakiego rodzaju doświadczenia dotyczące własnego kształcenia zawodowego występowały dotychczas w grupie badanych nauczycieli?

Jakiego typu dostosowania programów kształcenia do współczesnego rynku pracy są niezbędne w obecnym kształceniu kadry dydaktycznej zdaniem badanych nauczycieli?

Jakie zmiany w obecnych programach doskonalenia zawodowego są konieczne w opinii badanych nauczycieli?

Jakie elementy planowania własnego rozwoju zawodowego są najważniejsze dla badanej grupy nauczycieli?.

Odpowiedzi na wskazane powyżej pytania pozwolą na przygotowanie pełnego opisu deklarowanych przez nauczycieli potrzeb i oczekiwań w zakresie programów doskonalenia zawodowego.

3. Zmienne i wskaźniki

W literaturze przedmiotu (głównie z dziedziny psychologii) znaleźć można wiele definicji terminu potrzeba. Według Słownika Psychologii potrzeba (*need*) to jakaś rzecz lub jakiś stan rzeczy, którego zaistnienie poprawia dobrostan jednostki.

W niniejszym opracowaniu przyjęto definicję za Obuchowskim (2000), który w swojej definicji uwzględnił dodatkowo czynnik motywacyjny (istotny z perspektywy poznawania potrzeb ludzkich). **Potrzeba** dotyczy zatem tego, co jest człowiekowi niezbędne, aby istniał jako organizm, rozwijał się jako osoba i był wolny psychicznie. Potrzeba, nazywana jest przez Autora „naturalną busolą człowieka”. Termin został zastosowany w odniesieniu do dziedziny kształcenia zawodowego.

Oczekiwania natomiast rozumiane są jako pragnienia, nadzieje, mogące się spełnić.

Wskaźnikami, które posłużyły do analizy materiału empirycznego były elementy informacji, zawarte w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych nauczycieli przedmiotów zawodowych z obszaru turystyki, gastronomii, hotelarstwa.

4. Metody, techniki i narzędzia badawcze

Metoda: sondaż diagnostyczny

Sondaż diagnostyczny jest jedną z najpopularniejszych metod badawczych stosowanych w naukach społecznych. Jest to sposób gromadzenia wiedzy, obejmujący wszelkiego typu zjawiska społeczne, stany świadomości społecznej, opinie i poglądy określonych zbiorowości, narastanie badanych zjawisk, ich tendencji i nasilenia. Bardzo dużą zaletą sondażu diagnostycznego jest dostępność do interesującej nas zbiorowości w przystępnym czasie.

Techniki: wywiad oraz ankieta

W badaniach został zastosowany wywiad o charakterze narracyjnym oraz ankieta pocztowa.

Narzędzia badawcze: kwestionariusz wywiadu⁴ oraz kwestionariusz ankiety⁵.

5. Struktura badanej grupy

Badaniem objęci zostali nauczyciele kształcenia zawodowego na terenie 4 województw: małopolskiego, świętokrzyskiego, śląskiego oraz podkarpackiego.

Dobór osób do badań nastąpił w drodze losowania instytucji, w której zatrudniani są nauczyciele kształcenia zawodowego. W badaniach wzięli udział wszyscy chętni nauczyciele z obszaru turystyki, hotelarstwa i gastronomii (zgodnie z założeniami wniosku o dofinansowanie – przygotowanie programów dla ww. dziedzin kształcenia).

⁴ Wzór kwestionariusza wywiadu zamieszczony został w aneksie nr 1.

⁵ Wzór kwestionariusz ankiety zamieszczony został w aneksie nr 2.

Wszyscy objęci badaniem nauczyciele stanowili grupę osób czynnych zawodowo.

Tabela nr 1. Liczebność z uwzględnieniem wieku i płci nauczycieli objętych badaniem ankietowym

		wiek			Ogółem
		25-34	35-44	45-59	
płeć	mężczyzna	2	0	1	3
	kobieta	3	14	7	24
Ogółem		5	14	8	27

Tabela nr 2. Liczebność z uwzględnieniem wieku i płci badanej grupy nauczycieli objętej wywiadem

		wiek			Ogółem
		25-34	35-44	45-59	
płeć	mężczyzna	1	0	1	2
	kobieta	1	2	3	6
Ogółem		2	2	4	8

Tabela nr 3. Liczebność z uwzględnieniem typu szkoły i stażu pracy nauczycieli objętych badaniem ankietowym

		Staż pracy					Ogółem
		powyżej 1 roku do 5 lat	od 6-10 lat	od 11 - 15 lat	od 16 - 20 lat	powyżej 20 lat	
szkoła	technikum	1	2	1	2	3	9
	liceum	0	0	0	0	1	1
	technikum i zsz	2	1	1	4	4	12
	technikum, LO, ZSZ	0	0	0	3	0	3

	technikum i LO	0	1	0	0	0	1
	szkoła policealna	1	0	0	0	0	1
	Ogółem	4	4	2	9	8	27

Tabela nr 4. Liczebność z uwzględnieniem typu szkoły i stażu pracy nauczycieli objętych wywiadem

		Staż pracy					Ogółem
		powyżej 1 roku do 5 lat	od 6-10 lat	od 11 - 15 lat	od 16 - 20 lat	powyżej 20 lat	
szkoła	technikum	2	2	1	3	0	8
	Ogółem	2	2	1	3	0	8

Tabela 5. Obszar zamieszkania i funkcjonowania zawodowego badanej grupy nauczycieli

		Częstość	Procent
województwo	małopolskie	17	49
	śląskie	5	14
	podkarpackie	11	31
	świętokrzyskie	2	6
	Ogółem	35	100,0

6. Przebieg badań

Badanie przeprowadzono dwutorowo. W pierwszej kolejności przeprowadzone zostały wywiady narracyjne z 8 nauczycielami pracującymi w zakresie kształcenia zawodowego na terenie Krakowa. Wywiady umożliwiły weryfikację i kontrolę pytań, które zostały przygotowane w wersji pisemnej (kwestionariusze). Ponadto były cennym źródłem informacji o poglądach nauczycieli na zmiany związane z przygotowywaniem nauczycieli do wykonywanego zawodu. Zalety oraz mankamenty dotychczasowych możliwości w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego wskazane przez nauczycieli stanowią dobry punkt wyjścia do poszukiwania rozwiązań systemowych w zakresie kształcenia zawodowego. Zostały one omówione w postaci opisu z wypowiedzi.

Drugą część stanowiły badania z wykorzystaniem techniki ankietowej, dystrybuowanej drogą mailową i papierową do respondentów.

Materiał został zgromadzony i opracowywany w wersji elektronicznej z wykorzystaniem programu statystycznego SPSS.

7. Analiza wyników badań

Potrzeby i oczekiwania nauczycieli przedmiotów zawodowych są przedstawione według przyjętego układu problemów do rozwiązania.

7.1. Doświadczenia nauczycieli w zakresie kształcenia zawodowego

Pierwszą grupę rozważań stanowi odwołanie się do dotychczasowych doświadczeń dotyczących własnego kształcenia zawodowego w badanej grupie nauczycieli.

Na pytanie półotwarte: **Jakie miał/a Pan/Pani dotychczasowe doświadczenia dotyczące kształcenia zawodowego do pracy w charakterze nauczyciela (proszę o dokończenie rozpoczętych zdań)** uzyskaliśmy następujący zestaw odpowiedzi:

Tabela nr 6. Warunki lokalowe, w których odbywało się kształcenie:

<p><i>Kategoria I – niedostatecznie przygotowane</i></p> <p><i>(4 osoby)</i></p>	<p><i>Stare pracownie, źle wyposażone</i></p> <p><i>Brakowało sprzętu audiowizualnego</i></p> <p><i>Były dostosowane do przekazywanych treści</i></p> <p><i>Niedostosowane do praktycznej nauki zawodu</i></p>
<p><i>Kategoria II – różne, trudno stwierdzić</i></p> <p><i>(3 osoby)</i></p>	<p><i>Różne - w zależności, gdzie odbywałam szkolenie</i></p> <p><i>Były to najczęściej sale do zajęć teoretycznych, sale wykładowe z minimalnym wyposażeniem w sprzęt multimedialny</i></p>
<p><i>Kategoria III – przeciętne warunki</i></p> <p><i>(5 osób)</i></p>	<p><i>Były skromne i nie zawsze zgodne z potrzebami i ramami programowymi</i></p> <p><i>Były przeciętne (3 osoby)</i></p> <p><i>Dostateczne</i></p>
<p><i>Kategoria IV- dobre warunki</i></p> <p><i>(11 osób)</i></p>	<p><i>Były dobre (5 osób)</i></p> <p><i>Odpowiednie do ówczesnych standardów</i></p> <p><i>W stopniu wystarczającym</i></p> <p><i>Były zadowalające. Pracownie były przystosowane do pracy w grupach 12 osobowych</i></p> <p><i>Właściwe</i></p> <p><i>Całkiem niezłe</i></p> <p><i>Zadowalające</i></p>
<p><i>Kategoria V- bardzo dobre warunki</i></p> <p><i>(1 osoba)</i></p>	<p><i>Bardzo dobre</i></p>

Tabela nr 7. Wyposażenie stanowisk do ćwiczeń w opinii badanej grupy nauczycieli:

Kategoria I – niedostateczne (3 osoby)	<i>Właściwie nie było żadnego wyposażenia Niedostateczne, brak sprzętu lub bardzo zubożony, brak nowoczesnych urządzeń</i>
Kategoria II – różne, trudno stwierdzić (2 osoby)	<i>Albo było albo go nie było wcale</i>
Kategoria III – przeciętne (4 osoby)	<i>Wystarczające Było na potrzeby ucznia wystarczające i na owe czasy dość nowoczesne</i>
Kategoria IV- dobre (6 osób)	<i>Było dobre Dobre, co pozwalało na wykonanie ćwiczeń w odpowiednim czasie</i>
Kategoria V- bardzo dobre warunki (2 osoby)	<i>Bardzo dobre Profesjonalne</i>

Tabela nr 8. Kadra nauczycieli kształcenia zawodowego

Kategoria I – negatywny odbiór	<i>W większości uczyli czystej teorii, nie przydatnej do ewentualnej późniejszej pracy w biurze podróży czy hotelu</i>
Kategoria II – przeciętny odbiór	<i>Często wykładowcy uczelni, teoretycy bez przygotowania i doświadczenia praktycznego, brak kadry branżowej Wymagali dużej wiedzy Wystarczająco przygotowani Doskonale przygotowani w zakresie teoretycznym, często nie byli praktykami Bardziej kładli nacisk na wiadomości teoretyczne, mało praktyki</i>

Kategoria III – pozytywny odbiór	<p><i>Byli dobrze przygotowani merytorycznie, zdobywali stopnie naukowe na zagranicznych uczelniach, propagowali demokratyczny i asertywny sposób bycia.</i></p> <p><i>Byli na ogół fachowcami</i></p> <p><i>Spełniali swoje funkcje i przekazywali wiedzę najlepiej, jak potrafili na ówczesne czasy</i></p> <p><i>Byli kompetentni</i></p> <p><i>Byli fantastyczni</i></p> <p><i>Wiedzieli, o czym mówią</i></p> <p><i>Byli kompetentni, komunikatywni, zawsze przygotowani do zajęć.</i></p> <p><i>Byli dla mnie autorytetem</i></p>
----------------------------------	---

Elementy ważne w procesie kształcenia według opinii nauczycieli:

- *Fachowość i otwartość – 2 osoby*
- *Łączenie teorii z praktyką – 2 osoby*
- *Lojalność, docenienie umiejętności, dowartościowanie wkładu pracy i wiedzy.*
- *Umiejętność przekazywania wiedzy, komunikatywność.*
- *Życzliwość wobec studenta, kursanta.*
- *Doświadczenie i wiedzę, jaką przekazywali na podstawie badań naukowych.*
- *Szkolenia z elementem wyjazdów studyjnych, wyjść i wycieczek do np. obiektów gastronomicznych, hotelarskich, agroturystycznych. Często przekazywane były wtedy praktyczne informacje od osób zawodowo związane z branżą.*
- *Wiedza i doświadczenie.*
- *Zaangażowanie nauczycieli.*

- *Znajomość kuchni polskiej, wypróbowane przez nauczycieli receptury, często własne, różne rzeczowe porady.*
- *Zaangażowanie wykładowców w przekazanie posiadanej przez nich wiedzy.*
- *Ćwiczenia laboratoryjne i praktyki zawodowe – 2 osoby*
- *Konkretność*
- *Duży zakres przekazywanych wiadomości, dobra atmosfera.*
- *Kontakty z innymi i możliwość wymiany doświadczeń i poglądów.*

Elementy, które pozostają w pamięci najdłużej zdaniem badanej grupy nauczycieli:

- *Wspólne wyjazdy na zajęcia poza uczelnią*
- *Nauczyciele, którzy przekazują wiedzę poprzez własne doświadczenia i praktyki.*
- *Praktyki zawodowe – 3 osoby*
- *Wycieczki przedmiotowe po zakładach*
- *Bankiet organizowany przez szkołę*

W kształceniu zawodowym brakuje zdaniem nauczycieli:

- *dobrej współpracy z pracodawcami, niestety z moich doświadczeń wynika, że pracodawcy są zainteresowani pozyskaniem praktykanta jako darmowej siły roboczej, mniej ich interesuje czy w czasie pracy u nich realizowany jest program nauczania, czy uczniowie zdadzą egzamin zawodowy. Egzamin zawodowy w technikum nie budzi żadnego zainteresowania pracodawców*
- *Brakuje zajęć praktycznych, dobrych praktyk zawodowych – 7 osób*
- *Ćwiczeń i jeszcze raz ćwiczeń*

- *Powiązania teorii z praktyką, wyjazdów studyjnych – 3 osoby*
- *Odpowiednich narzędzi, pomocy dydaktycznych oraz czasu na odpowiednią realizację materiału*
- *Brakuje szkoleń branżowych, w miejscach, w których wykonuje się konkretne czynności zawodowe. Wykładowcy uczelniani nie znają praktycznych aspektów, nabywa się wiedzę teoretyczną a nie praktyczną*
- *Fachowców, praktyków z życia gospodarczego*
- *Praktyk zagranicznych*
- *Nauczycieli praktyków, pracowni z prawdziwego zdarzenia oraz środków finansowych na zakup drogich produktów, sprzętu*
- *Brakuje miejsc zatrudnienia dla młodzieży po skończonej szkole.*
- *W obszarze turystyki bardzo dużo się dokonuje zmian – nauczyciele z braku kontaktu z branżą (przedsiębiorcami) nie mają dostępu do aktualnej wiedzy.*
- *Przykładem jest wprowadzona w życie ustawa o ruchu turystycznym z dnia 19.04.2010 roku, o której mało kto z uczących nauczycieli się dowiedział.*
- *W kształceniu zawodowym rozpoczyna się duży przełom – w 2012 roku wchodzi w życie nowa podstawa programowa dla kształcenia zawodowego (zamiast dotychczasowego systemu pojawią się moduły, wybierane przez uczniów- może to być początkiem dużych wyzwań logistycznych dla szkoły, mamy z tym duże obawy i niepokoje).*
- *W 2015 roku pierwsi absolwenci rozpoczną zdawanie nowej matury. Pojawią się zmiany – egzaminy mają być zewnętrzne.*
- *Warto przygotować obecnych nauczycieli do zmian, które mają nastąpić. Na razie jesteśmy pozostawieni sami sobie. Dodatkowo rodzą się obawy o utrzymanie pracy – zbliża się niż demograficzny, a system modułowy sprawi, że zostanie nas tylko garstka.*

- *Oferty doskonalenia nauczycieli proponowane przez placówki publiczne i niepubliczne są bardzo wąsko sprofilowane – właściwie koncentrują się na aspektach wychowawczych. Oferta dla kształcenia zawodowego jest znikoma.*

Przez pryzmat doświadczeń nauczycieli można dokonać wstępnej diagnozy potencjału i motywacji do podjęcia ponownego kształcenia. W większości z zaprezentowanych opinii wynika silne zapotrzebowanie na połączenie uzyskiwanych gruntownych podstaw wiedzy z tym, co najbliższe człowiekowi - codziennym życiem, „praktyką” działania. Dotychczasowe doświadczenia w każdym z jednostkowych przypadków stanowią o bogactwie a zarazem ogromnej różnorodności tego, co doświadczali nauczyciele i z jakim bagażem własnych myśli rozpoczynali procesy nauczania swoich uczniów. Niejednokrotnie zmagali się z brakiem odpowiedniego wyposażenia, lub jego całkowitym zaniedbaniem. Wielu z nauczycieli pamięta jednak swoich Mistrzów – kompetentnych, komunikatywnych, życzliwych, otwartych.

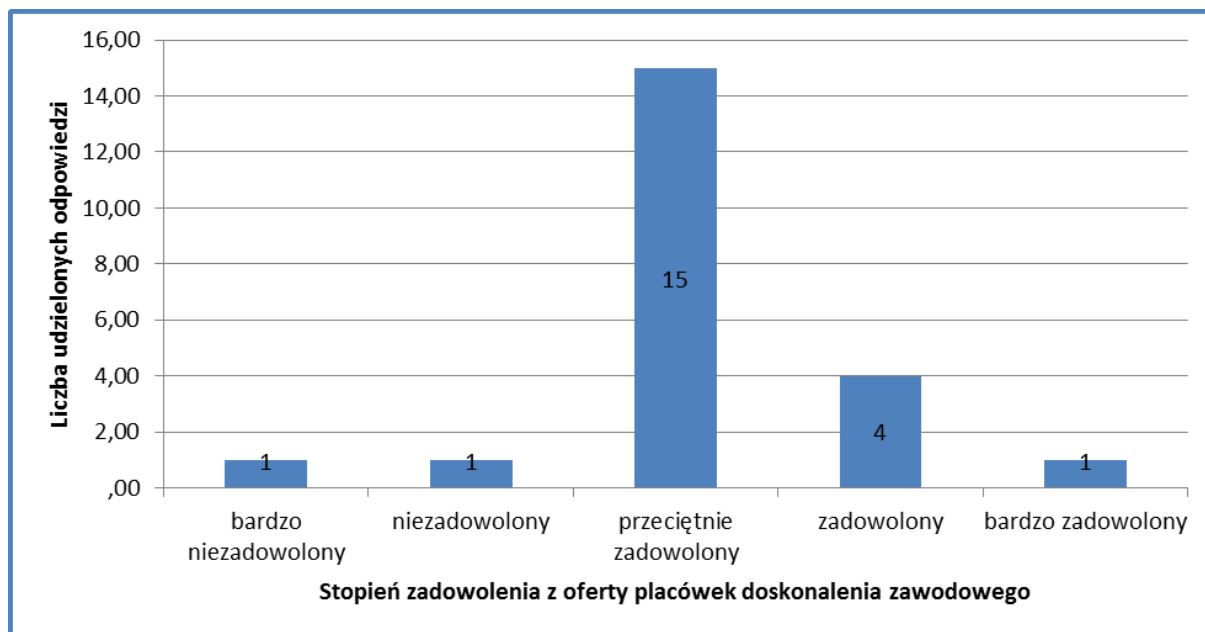
Kolejne pytanie: Jak ocenia Pan/Pani swój poziom zadowolenia z oferty kształcenia w ramach studiów? umożliwiło rozpoznanie wyższego szczebla na drodze do budowania własnego warsztatu i doskonalenia się w profesji.

Badani nauczyciele są w większości przeciętnie zadowoleni (odpowiedź nr 3) i zadowoleni (odpowiedź nr 4) z oferty, którą zaproponowały uczelnie wyższe. Przetawia to poniższy wykres:

Wykres nr 1. Poziom zadowolenia z oferty kształcenia w ramach studiów

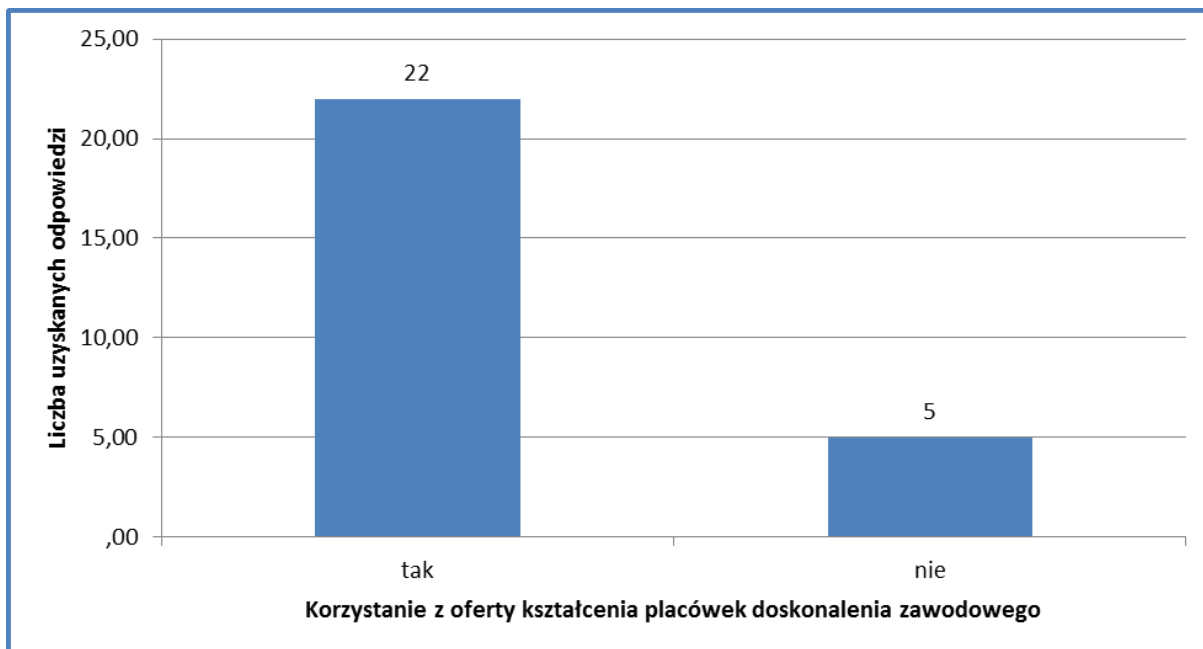

Na pytanie: **Czy korzystał/a Pan/ Pani z kształcenia oferowanego przez placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli (Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Metodyczne Centra Kształcenia)?** badani nauczyciele odpowiadali w następujący sposób:

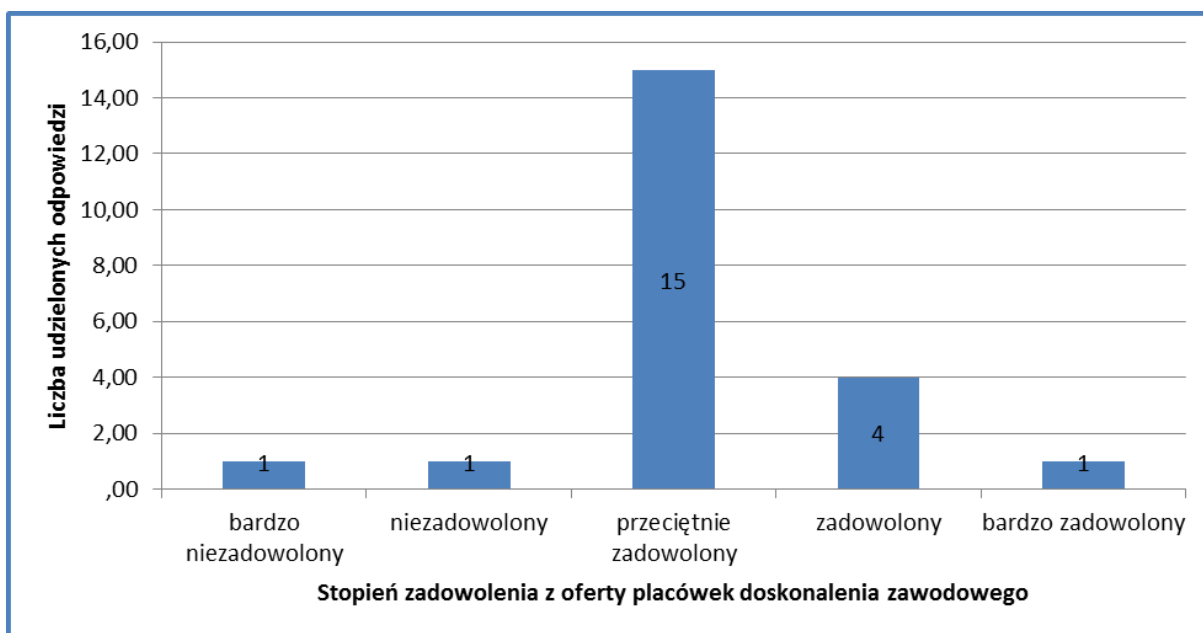

Wykres nr 2. Korzystanie z oferty placówek doskonalenia zawodowego przez nauczycieli

Wykres nr 3. Stopień zadowolenia z oferty placówek doskonalenia zawodowego

Badani nauczyciele korzystają z ofert placówek doskonalenia zawodowego (22 osoby spośród 27 uczestniczyło w proponowanej przez placówkę ofercie szkoleniowej). Jednakże bardzo zadowolonych i zadowolonych było zaledwie 5 osób badanych.

Przeciętne zadowolenie zadeklarowało 15 nauczycieli, natomiast w grupie niezadowolonych znalazły się dwie osoby.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że wyniki te mogą być podstawą do uwrażliwienia na sprostanie oczekiwaniom i potrzebom nauczycieli. Dotychczasowe bardzo przeciętne zadowolenie nauczycieli z jednej strony może działać na korzyść nowo podjętej inicjatywy - przygotowania dobrego programu staży dla nauczycieli, a z drugiej strony mogą pojawiać się wyższe oczekiwania nauczycieli i obawa przed kolejnym ryzykownym poświęceniem własnego czasu na nową ofertę.

7.2. Dostosowanie programów kształcenia do współczesnego rynku pracy

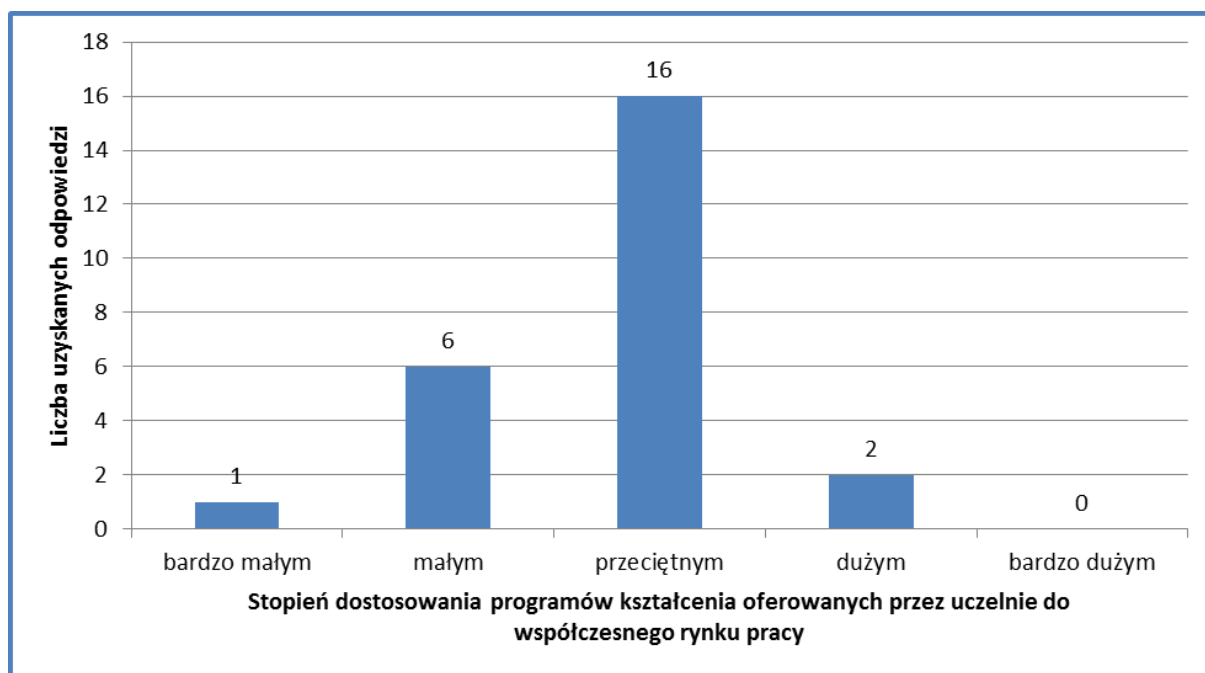
Druga kategoria analizy dotyczy dostosowania programów kształcenia do współczesnego rynku pracy w obecnym kształceniu kadry dydaktycznej według opinii badanych nauczycieli.

Na pytanie: **W jakim stopniu Pana/ Pani zdaniem funkcjonujące w ramach studiów wyższych programy kształcenia zawodowego nauczycieli są dostosowane do współczesnego rynku pracy?** respondenci udzielili następujących odpowiedzi:

Wykres nr 4. Dostosowanie oferty studiów wyższych do współczesnego rynku pracy

Podobnie do wcześniejszego stopnia zadowolenia z ofert placówek zewnętrznych, również i oferta uczelni wyższych nie spotkała się z wysoką oceną respondentów. Porównywalna liczba nauczycieli (16 osób) w przeciętny sposób ocenia stopień powiązania oferty kształcenia w ramach studiów z ich odniesieniem do współczesnego rynku pracy.

Uzupełnieniem opinii badanych były następujące komentarze dotyczące zagadnienia:

Coraz częściej zwraca się uwagę na kształcenie pod potrzeby rynku pracy, ale jeszcze nadal są uczelnie kształcące pod innym kątem, np. liczebności wykładowców

Większość studiów podyplomowych płatnych to potrzebne papiery „ do przekwalifikowania”, awansu zawodowego.

Przeciętnym, dalej nauczają teoretycznie z nastawieniem na zysk.

Zmienia się rynek pracy, wprowadzane są nowe reformy. Potrzeba samokształcenia, aby dostosować się do rynku pracy.

Programy powinny być aktualizowane ponieważ zmieniają się zasady, trendy szczególnie w gastronomii. Bazują na informacjach z lat 70, 80 nie są w wielu aspektach aktualne, często nauczyciel mówi, że w praktyce coś odbywa się inaczej, ale pod kątem egzaminu zawodowego (standardy oparte o nieaktualizowane podstawy, lub aktualizowane, ale w nieznacznym stopniu). Dużym błędem są modułowe programy nauczania, które wprowadzają chaos w realizacji programu pod kątem egzaminu zawodowego, moduły są nieprzemyślane pod względem merytorycznym i organizacyjnym.

Mam wrażenie, że to dwie różne drogi. Szkoła realizuje program swoją drogą, a program praktyk zawodowych to druga droga.

Mogę powiedzieć tylko na swoim przykładzie: studia pedagogiczne nie przygotowały mnie na wiele sytuacji, które mają miejsce w dzisiejszej szkole.

Mała ilość praktyk zawodowych i ćwiczeń praktycznych sprawdzających umiejętności praktyczne.

Problem polega na czysto teoretycznym podejściu do kształcenia, braku współpracy z branżą turystyczną i hotelarską w zakresie dobrych praktyk zawodowych i braku pozyskiwania informacji na temat współczesnych technologii w branży.

Nie wierzę, aby ktoś kto ukończył studia, a nie miał wcześniejszego doświadczenia wystarczyłoby poradzi sobie z rolą nauczyciela zawodu.

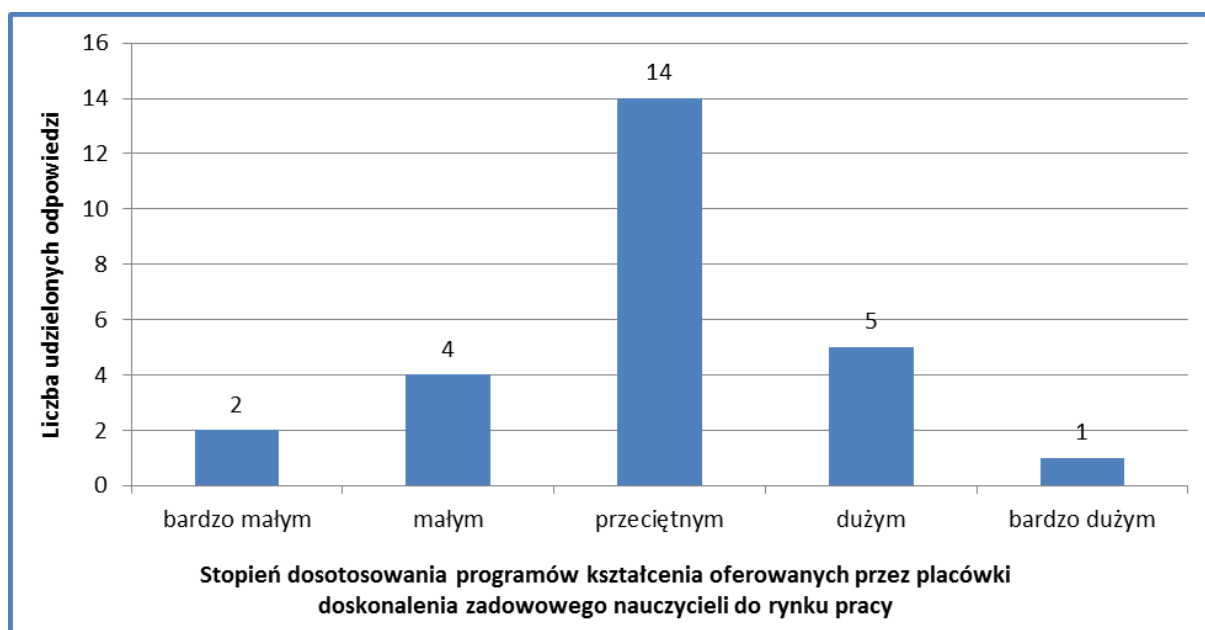
Programy powinny być aktualizowane w oparciu o obecnie standardy w gastronomii i hotelarstwie.

Programy są wystarczająco dostosowane do potrzeb rynku, natomiast wymagania pracodawców są zbyt wygórowane w stosunku do młodych ludzi zaczynających dopiero karierę zawodową.

Na pytanie: **W jakim stopniu Pana/ Pani zdaniem funkcjonujące programy kształcenia zawodowego oferowane przez placówki doskonalenia zawodowego są dostosowane do współczesnego rynku pracy?** udzielono następujących odpowiedzi:

Wykres nr 5. Dostosowanie oferty placówek doskonalenia zawodowego do współczesnego rynku pracy

W zakresie dostosowania oferty kształcenia placówek doskonalenia pojawia się nieco większy stopień dostrzeżonych i zadeklarowanych przez nauczycieli powiązań z elementami, determinującymi rynek pracy (6 osób uznało, iż istnieje duży stopień dostosowania oferty kształcenia z rynkiem pracy).

Uzupełnieniem opinii badanych nauczycieli były komentarze, poprzez które uzasadniały dokonywane wybory.

Placówki doskonalenia zawodowego, powinny ściśle współpracować z pracodawcami: hotele, restauracje i inne - dla których to właśnie nauczyciel przygotowuje przyszłe kadry.

Opracowane programy szkoleń są zawsze zachęcające, niestety w praktyce wygląda to zupełnie inaczej; w efekcie dąży się do zakończenia projektu, a efekty nie są zadowalające, tzn. strata czasu.

Programy zawierają treści, z którymi można zapoznać się poprzez podręczniki, powinno się zatem uwzględniać przede wszystkim formy dyskusyjne, analizy statystyczne, wykonywanie ćwiczeń, interpretację wniosków, bądź uzyskanych wyników.

Jeżeli chodzi o propozycję stażu dla nauczycieli brakuje jej dla nauczycieli zawodów gastronomicznych.

Dużo tego było - gdy kończyłam kurs kwalifikacyjny z WdZ w (tut podana miejscowość)⁶ byłam bardzo zadowolona z poziomu, tematyki, wykładowców. Ale szkolenie z HACCP które kończyłam nie miało powiązania teorii z praktyką, za mało było ćwiczeń.

Zmieniają się trendy, zasady w gastronomii, pewne aspekty wręcz są nieaktualne, ale wciąż istnieją w programach kształcenia, brakuje natomiast rzeczy, które pojawiły się jako nowe, obowiązujące w praktyce funkcjonowania obiektów hotelarsko-gastronomicznych.

Zmieniają się trendy, należy pod tym kątem zaktualizować programy kształcenia.

Najczęściej zależy to od prowadzącego zajęcia, a z dotychczasowego doświadczenia wiem, że są to osoby kompetentne i obowiązkowe.

Mała jest liczba ofert doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcących uczniów w zawodzie kucharz.

Właściwie brak jest szkoleń, które rozwijałyby nauczycieli od strony praktycznej nauki zawodu.

⁶ Dostępne do wglądu

7.3. *Oczekiwania nauczycieli w zakresie programów kształcenia zawodowego*

Kolejną kwestią, której nie sposób pominąć w rozważaniach nad przygotowaniem efektywnego programu staży jest zdiagnozowanie zmian koniecznych do wprowadzenia w programach doskonalenia zawodowego w opinii badanych nauczycieli.

Badanej grupie respondentów zadano pytanie: **Jakie zmiany wprowadziłby Pan/Pani w obecnie realizowanych programach nauczania przedmiotów zawodowych?**

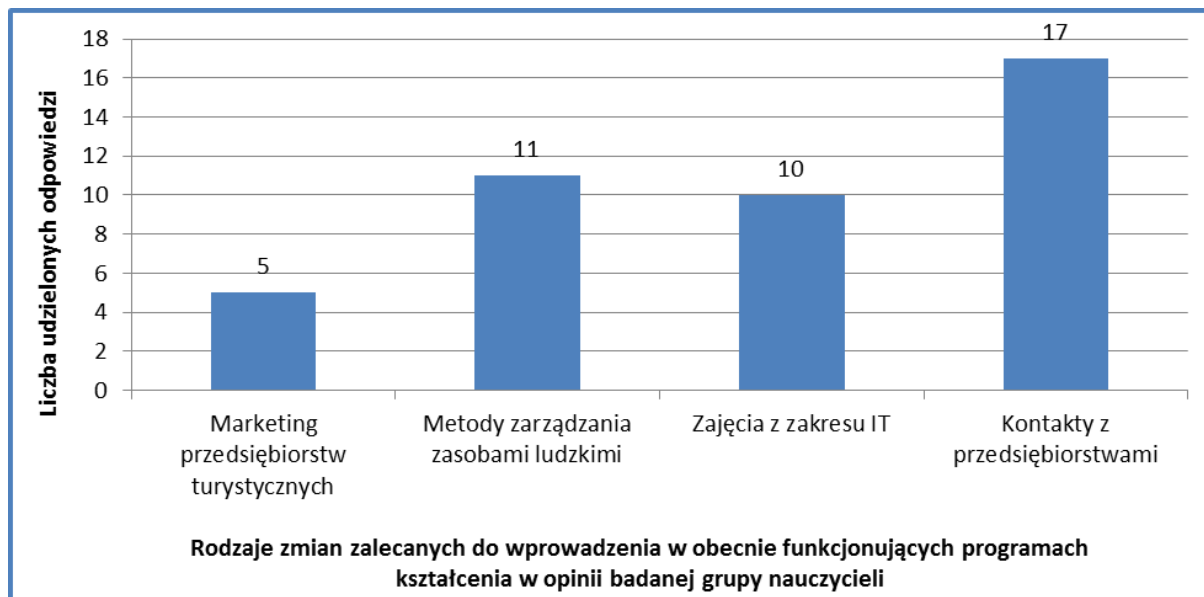
Spośród możliwych zaprezentowanych odpowiedzi najczęściej wybierano kontakty z przedsiębiorstwami, które działają w branży turystycznej/hotelarskiej i gastronomicznej (17 respondentów). Na drugim miejscu pod względem deklarowanych przez nauczycieli rodzajów zmian do uwzględnienia uplasowały się zajęcia z zakresu metod zarządzania zasobami ludzkimi (11 osób), a na trzecim zajęcia z zakresu IT (10 osób).

Dane zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres nr 6. Rodzaje zmian zalecanych do wprowadzenia w obecnie funkcjonujących programach kształcenia w opinii badanej grupy nauczycieli.

Komentarze/inne propozycje dotyczące zmian, które wprowadziliby nauczyciele do obecnie funkcjonujących programów kształcenia:

Aktualizacja o bieżące wymogi i zasady obowiązujące w branży, nacisk na konieczność odbywania praktyk w właściwych obiektach najlepiej standaryzowanych, kontrola prawidłowej realizacji programu praktyk zawodowych, zatrudnianie do zajęć praktycznych pracowników z branży nie tylko nauczycieli ‘teoretyków’.

Programy: KW Hotel, ReHot, ProHott, Chart, KRAK, HOTEL, ZH, PENS IONNAIRE, Czart, Hogatex StarLight, SIHOT, SOHiS, Atante eye.HOTEL, Brilliant PMPro, Gość, HotelOnLine, DM Plaza, Recepcja Hotelowa, Hotel TK, Hotel SOHO, Wolne Pokoje i inne..

Język obcy zawodowy.

Więcej zajęć praktycznych.

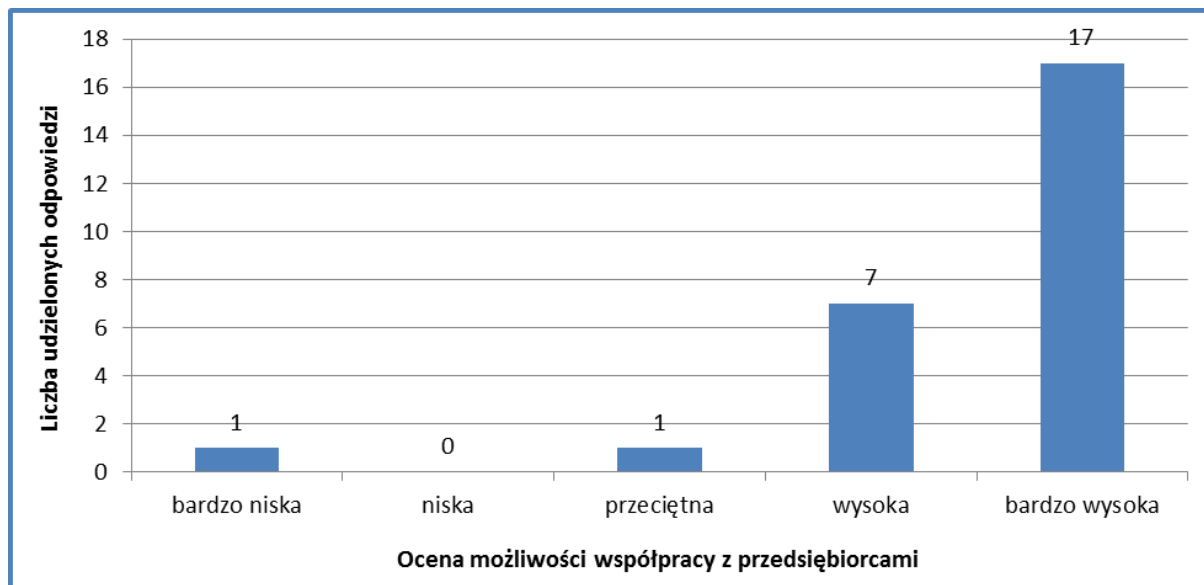
Większy nacisk na zajęcia praktyczne w renomowanych punktach, które idą z duchem czasu.

Niestety nie ma co się oszukiwać, szkoły w kontekście uczniów są bardzo ubogo wyposażone, natomiast my nauczyciele posiadamy wiedzę teoretyczną a często brak wiedzy i doświadczeń nowatorskich w branży gastronomicznej.

Na pytanie: **Jak Pan/Pani oceniłby/laby możliwość współpracy z przedsiębiorstwami turystycznymi w zakresie poznania stosowanych rozwiązań praktycznych?** zdecydowana większość respondentów oceniła bardzo wysoko (17 osób) i wysoko (7 osób).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż nauczyciele są bardzo zmotywowani do współpracy z przedstawicielami przedsiębiorstw – zwłaszcza doświadczonymi praktykami z branży.

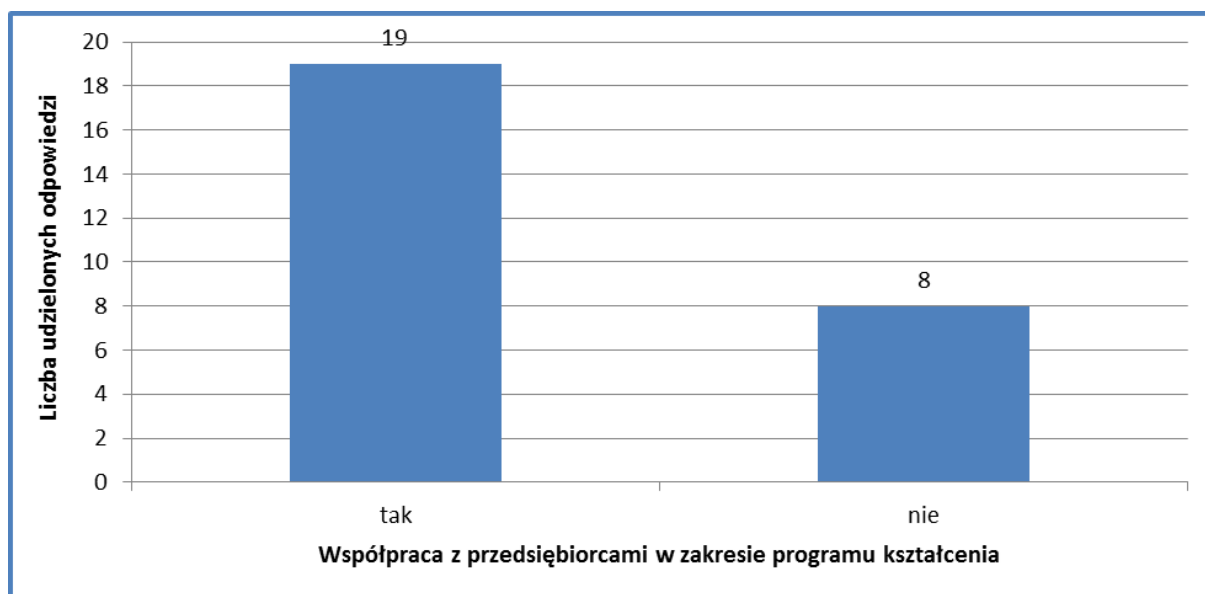
Wykres nr 7. Ocena możliwości współpracy z przedsiębiorcami w zakresie stosowanych rozwiązań praktycznych

Badani zapytani o to **Czy w swojej karierze zawodowej współpracował/a Pan/Pani z przedsiębiorcami przy realizacji programu nauczania przedmiotu zawodowego?** Deklarowali, iż tak była tego typu współpraca. 19 osób doświadczyło kontaktów w bezpośrednim kontakcie z praktykami. Uzyskane wyniki przedstawia wykres 7.

Wykres nr 8. Współpraca z przedsiębiorcami przy realizacji programu nauczania przedmiotu zawodowego

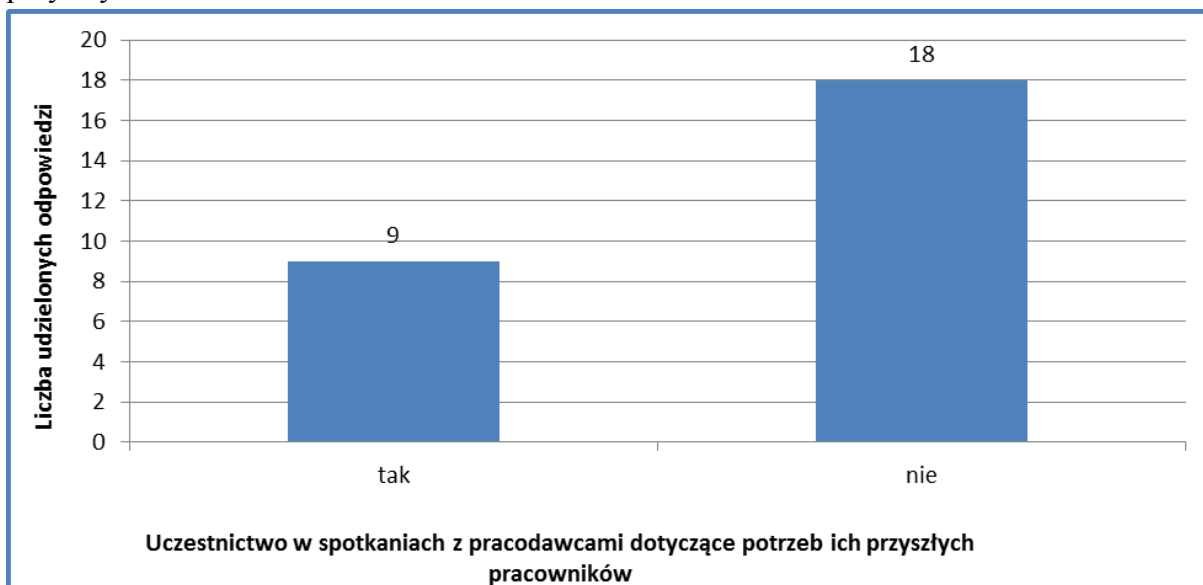

Dopełnienie stanowiło pytanie **Czy uczestniczył/a Pan/Pani w spotkaniach z pracodawcami dotyczącymi ich potrzeb w zakresie kształcenia przyszłych pracowników w branży turystycznej/hotelarskiej?**

Wykres nr 9. Uczestnictwo w spotkaniach z pracodawcami dotyczących kształcenia przyszłych kadr

Uzyskane wyniki wskazują na brak potrzebnych dla obu stron powiązań systemów (pracodawców i edukatorów), brak wymiany informacji i wzajemnego wspierania. Kształcenie stanowi fundament dobrego startu zawodowego. Bez znajomości potrzeb pracodawców względem ich przyszłych pracowników niestety nie można osiągnąć postępu w zakresie dostosowania edukacji zawodowej do rynku pracy.

Aż 18 nauczycieli odpowiedziało, iż brak spotkań w ramach których może dokonywać się transfer wiedzy i wzajemnych oczekiwań.

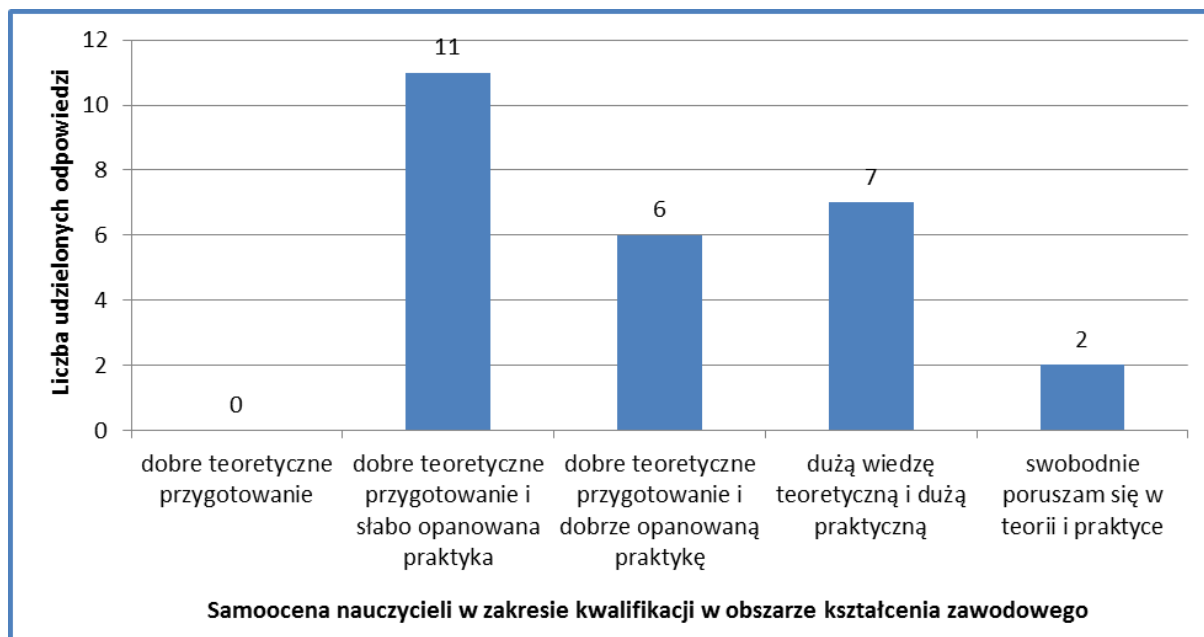

7.4. Planowanie własnego rozwoju zawodowego przez nauczycieli

Ostatnim elementem diagnozy jest kategoria planowania własnego rozwoju zawodowego przez badaną grupę nauczycieli. Otwartość i szczerość nauczycieli, aby podzielić się własnymi planami zawodowymi ukazała kierunek dążeń, na które należy odpowiedzieć w ramach planowanego w projekcie przedsięwzięcia.

Jak ocenia Pan/Pani swoje kwalifikacje z zakresu nauczanego przedmiotu/przedmiotów? (praktyka rozumiana jest jako znajomość rozwiązań stosowanych wspólnie w przedsiębiorstwach, prezentowania ich na zajęciach)

Wykres nr 10. Samoocena kwalifikacji nauczycieli w zakresie kształcenia zawodowego

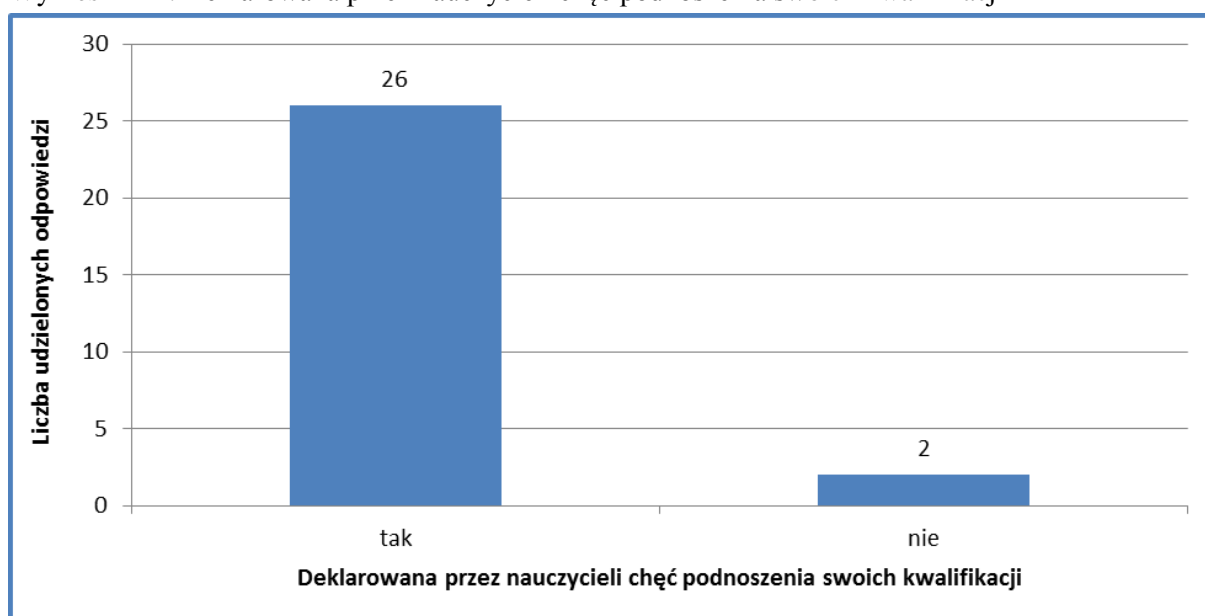

Nauczyciele mając za zadanie dokonanie własnej oceny kwalifikacji, którymi dysponują w ponad połowie przypadków wykazali, iż są dobrze teoretycznie przygotowani do pełnienia roli zawodowej przy równoczesnym słabo opanowanym warsztacie praktycznym (11 osób). 7 osób spośród objętych badaniem nauczycieli określa swoje kwalifikacje wysoko zarówno w obszarze teorii, jak i praktyki. 6 osób deklaruje dobre przygotowanie teoretyczne i praktyczne. Dwoje nauczycieli czuje silną pozycję w branży, uznając swoje swobodne poruszanie się w obszarze teorii i praktyki. Warto w tym miejscu podkreślić iż aż 26 osób zadeklarowało dalsze podnoszenie swoich kwalifikacji.

Przedstawia tę kwestię wykres zawarty poniżej:

Wykres nr 11. Deklarowana przez nauczycieli chęć podnoszenia swoich kwalifikacji

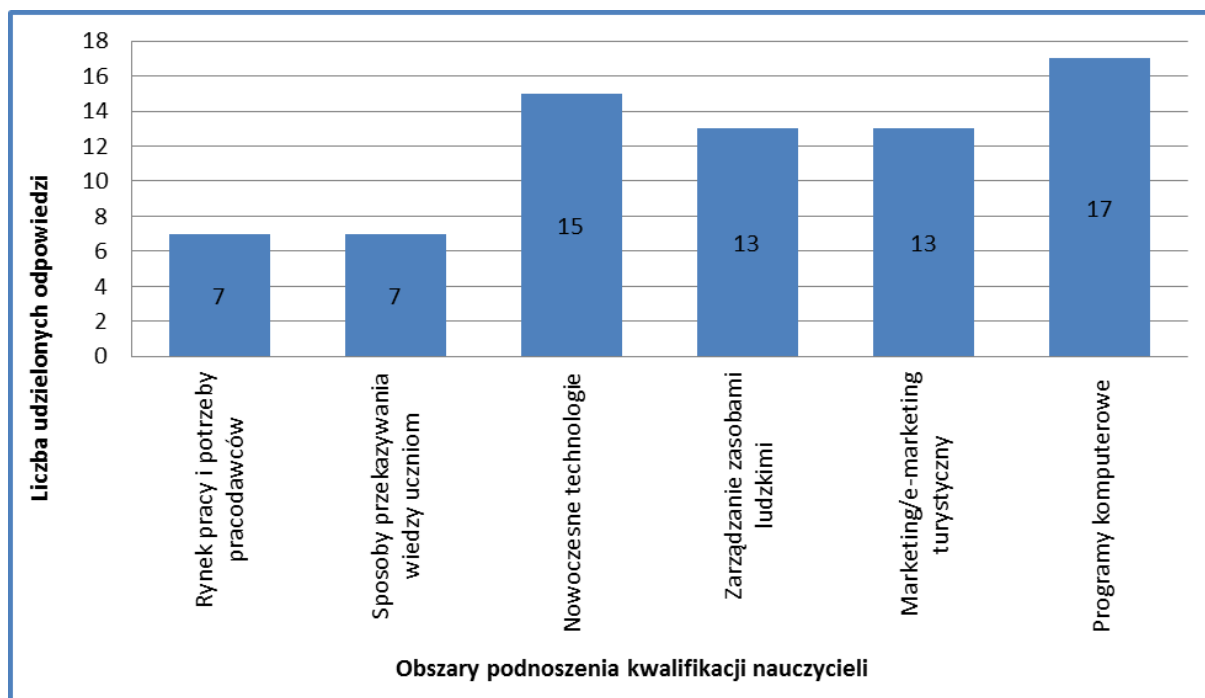

Nauczyciele Ci zapytani o to w jakim obszarze chcieliby podnosić swoje kwalifikacje? udzielali bardzo precyzyjnych odpowiedzi. Zawiera je wykres nr 11.

Wykres nr 12. Obszary podnoszenia własnych kwalifikacji przez badaną grupę nauczycieli

Spośród możliwości zaprezentowanych badanym wyraźną dominację uzyskały cztery obszary: programy komputerowe wykorzystywane w branży turystycznej/hotelarskiej/gastronomicznej (17 udzielonych odpowiedzi), następnie duże zainteresowanie budziły nowoczesne technologie (15 osób), i porównywalnie po 13 głosów uzyskały usługi marketingowe i e- marketing turystyczny oraz zarządzanie zasobami ludzkimi.

Zalecane zatem jest dostosowanie oferty szkoleń/staży do ściśle dobranej grupy nauczycieli objętych programem.

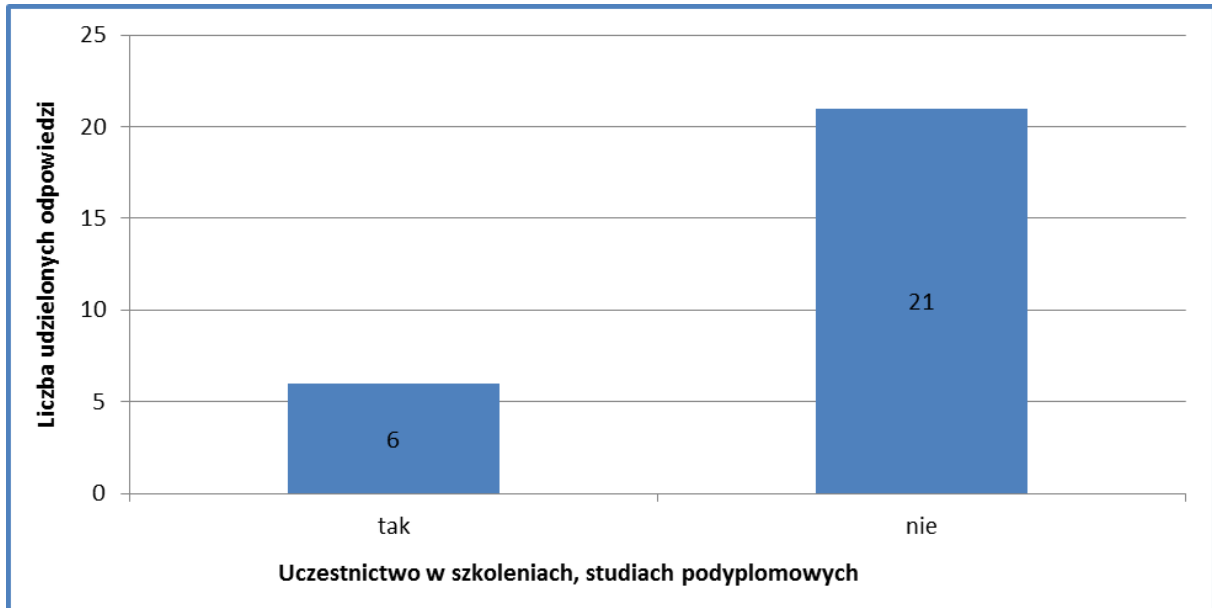
Kolejne z zadanych pytań brzmiało:

Czy uczestniczył/a Pan/Pani w okresie ostatnich pięciu lat w szkoleniach lub studiach podyplomowych z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem turystycznym, marketingu w turystyce lub zarządzaniu zasobami ludzkimi w turystyce?

Wykres nr 13. Uczestnictwo w szkoleniach/studiach podyplomowych

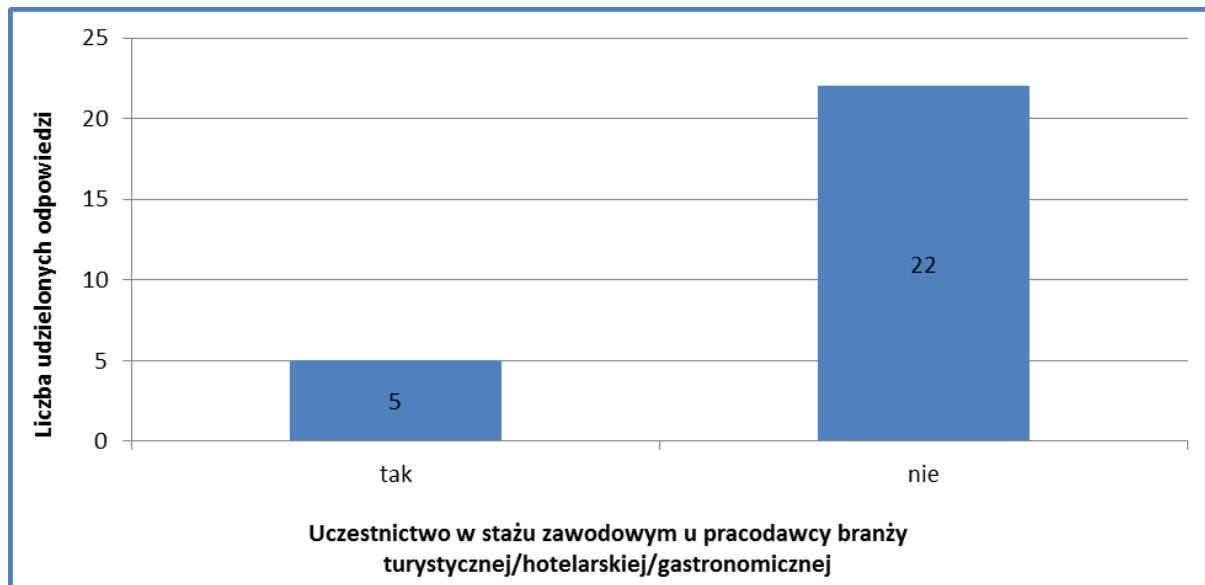

Badana grupa nauczycieli w znacznej większości nie aktualizowała w ostatnich pięciu latach własnej wiedzy/umiejętności w postaci zorganizowanych instytucjonalnie szkoleń. 21 osób spośród badanej grupy udzieliło odpowiedzi nie na pytanie dotyczące tej kwestii. Nauczyciele Ci ponadto w porównywalnej liczbie (22 osoby) nie uczestniczyli w stażach u przedsiębiorców z branży w celu podnoszenia swoich kwalifikacji. Dane te zostały zaprezentowane na wykresie poniżej:

Wykres nr 14. Uczestnictwo w stażach organizowanych przez przedsiębiorców w okresie wykonywania pracy zawodowej

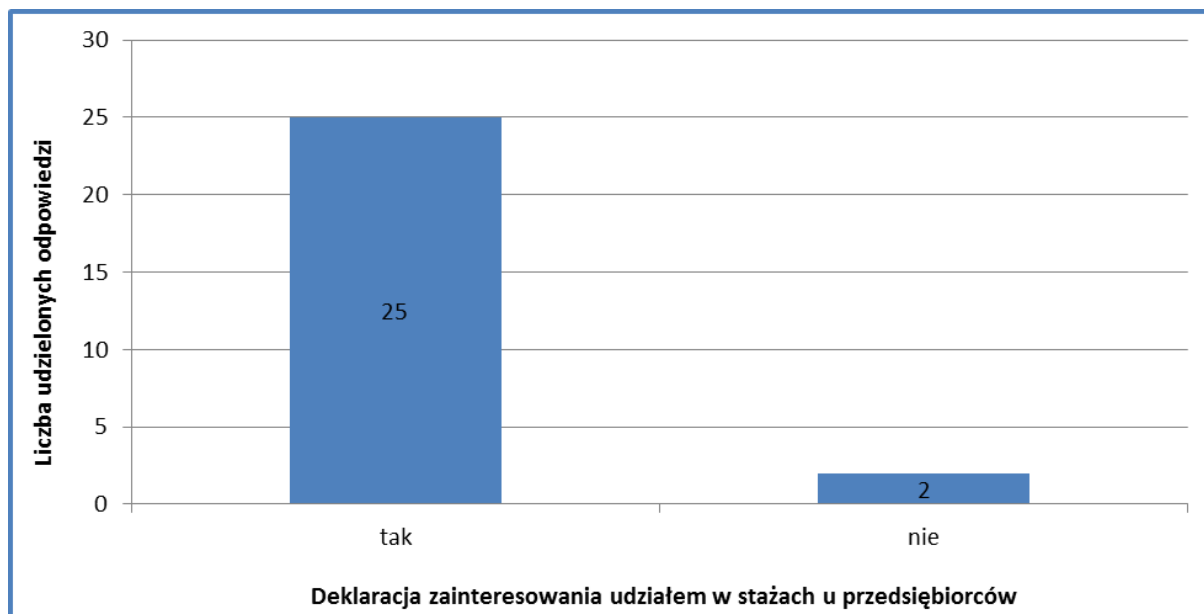
Znakomita większość nauczycieli w związku z własnymi aspiracjami jest pozytywnie ustosunkowana do dalszego doskonalenia. Na pytanie:

Czy jest Pan/Pani zainteresowany/a uczestnictwem w programie szkoleń i staży zawodowych dla nauczycieli zawodu u przedsiębiorców? aż 25 osób zadeklarowało chęć udziału w programie.

Wykres nr 15. Uczestnictwo w programie szkoleń/staży

Biorąc pod uwagę duże zainteresowanie inicjatywą warto zwrócić uwagę na elementy, które stanowią o zapotrzebowaniu i spełnieniu oczekiwań nauczycieli.

W związku z tym, badana grupa została poproszona o **dokończenie zdań w odniesieniu do szkoleń, staży dla nauczycieli zawodu**. Uzyskane informacje przedstawiam w poniższych opisach:

Aby szkolenie było atrakcyjne

musiałoby odbywać się w zakładzie gastronomicznym

być na wysokim poziomie, zawierać dużo praktyki – 4 osoby

być dobrze przygotowane merytorycznie

zawierać istotne i zwięzłe informacje, przekaz jasny i czytelny

musiałoby zostać zorganizowane podczas wakacji

zwierać tak opracowany program, aby było powiązanie teorii z praktyką, wymiana doświadczeń między sobą, spotkanie z egzaminatorami, przedsiębiorcami, fachowcy praktycy.

Materiały dydaktyczne.

być prowadzone w interesujący sposób – 3 osoby

odbywać się z wykorzystaniem najnowszych pomocy i urządzeń multimedialnych a osoba przekazująca wiedzę powinna wykazać się dużą znajomością tematu nie samej wiedzy, ale praktyki i doświadczeń.

*musiałoby prowadzone przez ekspertów z danej dziedziny – 2 osoby
musiałoby być prowadzone również przez pracowników branżowych.
trwać kilka dni z noclegiem i wyżywieniem oraz czasem wolnym na zwiedzanie miejsca
szkolenia
odpowiadać moim zainteresowaniom w zakresie dalszego rozwoju zawodowego.
być przeprowadzone w zakładach pracy*

*Obejmować swoim zakresem pracę wszystkich działów pracy w hotelu lub/i w biurze podróży
oraz odbywać się w dobrych, o wysokim standardzie hotelach, w których poszczególni
pracownicy lub kierownicy znajdują czas i chęć, aby zdradzić i wyjaśnić tajniki zawodu.
Doskonale byłoby również nie tylko posłuchać, jak funkcjonuje hotel, ale również mieć
możliwość spróbowania pracy na poszczególnych stanowiskach*

Chciałbym/łabym, aby

*szkolenie było dobrze zorganizowane
nie dało poczucia straconego czasu prywatnego
aby był kurs typowo dla gastronomii
aby szkolenie to dostarczyło mi odpowiedniej wiedzy i doświadczenia, które pozwoli mi
jeszcze lepiej przygotowywać i uczyć moich uczniów
w szkoleniach ujęto więcej zajęć praktycznych, ćwiczeń
aby zajęcia szkoleniowe odbywały się min. w miejscach pracy tj w hotelach, restauracjach,
barach.
była możliwość otrzymania ciekawych materiałów dydaktycznych na lekcję tj. filmy
dydaktyczne z ekonomii, marketingu, rachunkowości, prezentacje multimedialne, specjalne
programy komputerowe, metodyka nauczania przedmiotów wraz z testami, scenariusze lekcji,
plansze. Spotkanie i rozmowa z przedsiębiorcami branży turystyczno-hotelarskiej.
zajęcia były ciekawe i dobrze przygotowane z odpowiednim wyposażeniem sali.
samodzielnie wykonywać ćwiczenia
zajęcia były prowadzone w małych grupach*

*ewentualna współpraca z pracodawcą – hotelarzem, czy kierownikiem biura podróży mogła
być kontynuowana w przyszłości
szkolenie miało wpływ na przyszłe nauczanie młodzieży
było prowadzone przez osoby z dużym doświadczeniem zawodowym
szkolenia były częstsze, krótsze, ale bardziej treściwe*

Wymiana doświadczeń z innymi

*jest inspirująca
jest potrzebna do budowania swojego warsztatu pracy, powtarzania dobrych praktyk, doświadczeń –
wzajemnego wsparcia zawodowego.*

dzisiaj bardzo ważna i potrzebna w codziennej pracy a czasem w życiu osobistym. Poza tym poznajemy innych ludzi, z którymi zazwyczaj się kontaktujemy, wymieniamy swoje doświadczenia, analizujemy problemy

jest bardzo potrzebna w celu podnoszenia umiejętności zawodowych

niezbędna do dalszego rozwoju i dalszego kształcenia się.

bardzo ważna i potrzebna – 5 osób

*doskonałą formą rozwoju i doskonalenia zawodowego
nieoceniona*

bardzo potrzebna w celu podniesienia swoich umiejętności

*bardzo ważnym elementem rozwoju samego siebie, jak i potrzebne w przygotowywaniu
młodych kadr*

jest/ mogłaby być owocna w odniesieniu do pogłębiania wiedzy

*jest potrzebna, rozwija nie tylko moją wiedzę, ale zainteresowanie nauczaniem przeze mnie
przedmiotem*

Wnioski z badań

Na podstawie przeprowadzonych badań pogłębionych w ramach projektu „**Modelowy program doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach**”, których celem było sprecyzowanie i dookreślenia rzeczywistych oczekiwań i potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego uzyskano bogaty materiał badawczy, stanowiący podstawę sformułowanych poniżej wniosków.

Zgromadzony materiał badawczy pochodził od grupy 35 nauczycieli, reprezentujących 4 województwa: małopolskie, świętokrzyskie, śląskie i podkarpackie.

Wszyscy objęci badaniem nauczyciele są przedstawicielami kształcenia zawodowego w dziedzinie turystyki, hotelarstwa i gastronomii oraz są pracownikami aktywnymi/czynnymi zawodowo.

Pierwszym z ważnych spostrzeżeń wynikających z przeprowadzanych badań jest to, iż osoby biorące udział w badaniu stanowiły grupę potrafiącą wskazać to, czego potrzebują i czego oczekują w związku z planowanym szkoleniem/ stażem. Należy mieć na uwadze, iż osoby badane pomimo swoich deklaracji i podania danych kontaktowych (96% badanych zgłosiło chęć udziału w stażach, 4% nie zadeklarowało chęci udziału) niekoniecznie będą stanowiły grupę uczestników planowanych szkoleń/staży.

Warto zatem mieć świadomość kontekstualności i otwarcie na potrzeby i oczekiwania grupy faktycznych uczestników projektu. Na podstawie przeprowadzonych badań można wskazać tendencje, które dotyczą potrzeb i oczekiwań nauczycieli kształcenia zawodowego z obszaru turystyki, gastronomii i hotelarstwa.

Odpowiedź na postawiony problem główny: **Jakie elementy są istotne dla stworzenia nowoczesnego programu doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach?** jest następująca:

Wniosek 1. Programy komputerowe uzyskały wyraźną dominację w uzyskiwanych odpowiedziach: (24% udzielonych odpowiedzi), następnie duże zainteresowanie budziły nowoczesne technologie (20,8 % głosów), i porównywalnie po 18 % głosów uzyskały usługi marketingowe / e- marketing turystyczny oraz zarządzanie zasobami ludzkimi. Najmniejszą liczbę udzielonych odpowiedzi – po 10,5 % uzyskały: rynek pracy i potrzeby pracodawców i

sposoby przekazywania wiedzy uczniom. Warto zatem zwrócić uwagę na praktyczne zastosowanie programów komputerowych w danej branży np. dla hotelarstwa ważne będzie posługiwanie się m.in. programem: *KW Hotel, Re Hot, Fidelio, HOTEL, Recepcja Hotelowa, Hotel TK, Hotel SOHO, Wolne Pokoje*.

Wniosek 2. Szczególny akcent warto zwrócić na dostosowanie treści przekazu wiadomości do aktualnych trendów, panujących na rynku pracy, a także potrzeb samych pracodawców (znaczącą rolę przypisano zajęciom praktycznym, wizytom u przedsiębiorców oraz spotkaniom z ekspertami). Współpraca z atrakcyjnymi przedsiębiorcami może być wyraźnym atutem dla realizowanego projektu.

Wniosek 3. Badana grupa nauczycieli stanowi w znacznej większości bardzo dobrze przygotowaną zawodowo kadrę. Swobodnie poruszających się w teorii i praktyce było 2 nauczycieli. Nauczycieli o bardzo dobrym przygotowaniu teoretycznym i praktycznym do wykonywania zawodu było siedmioro (7). Dobrze przygotowanie teoretyczne i praktyczne deklarowało 6 osób. Liczną 11 osobową grupę badanych stanowiły osoby, o dobrym przygotowaniu teoretycznym, lecz słabej znajomości praktycznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorców, firm, hoteli.

Warto zwrócić uwagę na organizację pracy w małych grupach lub zindywidualizowanie kształcenia ze względu na poziom własnego przygotowania teoretyczno – praktycznego nauczycieli, którzy będą rekrutowani do udziału w stażach.

Wniosek 4. Nauczyciele objęci badaniem mieli niewielki kontakt z przedsiębiorcami, który służyłby zapoznaniu ich z potrzebami pracodawców w zakresie kompetencji ich przyszłych pracowników. Aż 18 (66%) nauczycieli odpowiedziało, iż brak spotkań w ramach których może dokonywać się transfer wiedzy i wzajemnych oczekiwań. Tylko 9 (33%) osób brało udział w tego typu spotkaniach.

Dla tak dobrze przygotowanej merytorycznie do zawodu grupy badanych ważne będzie praktyczne wdrożenie i pokazanie aktualności, nowości branżowych – ważne mogą być w tym celu spotkania z ekspertami z danej dziedziny, dzięki którym poznają aktualny obraz zmian występujących na rynku pracy, potrafiących wskazać nauczycielom, w jaki sposób przygotowywać ich podopiecznych do dobrego startu zawodowego.

Wniosek 5. Akcentowano silną potrzebę położenia zwiększonego nacisku na dużą porcję ćwiczeń i laboratoriów, zajęć praktycznych, w które zaangażowani zostaną nauczyciele.

W kształceniu zawodowym brakuje zdaniem nauczycieli:

- *Brakuje zajęć praktycznych, dobrych praktyk zawodowych – 7 osób*
- *Powiązania teorii z praktyką, wyjazdów studyjnych – 3 osoby*
- *Ćwiczeń i jeszcze raz ćwiczeń*
- *Nauczycieli praktyków, pracowni z prawdziwego zdarzenia oraz środków finansowych na zakup drogich produktów, sprzętu*

Wniosek 6. Oczekiwaniem nauczycieli jest zapewnienie bardzo dobrej infrastruktury dydaktycznej (wyposażenie sal, dostęp do najnowszych technologii, sprzęt multimedialny, oprogramowanie branżowe). Stanowiłoby to konkurencyjne względem innych Projektodawców doskonalenie zawodowe.

Aby szkolenie było atrakcyjne

musiałoby odbywać się w zakładzie gastronomicznym

być na wysokim poziomie, zawierać dużo praktyki – 4 osoby

być dobrze przygotowane merytorycznie

zawierać istotne i zwięzłe informacje, przekaz jasny i czytelny

musiałoby zostać zorganizowane podczas wakacji

zwierać tak opracowany program, aby było powiązanie teorii z praktyką, wymiana doświadczeń między sobą, spotkanie z egzaminatorami, przedsiębiorcami, fachowcy praktycy. Materiały dydaktyczne.

być prowadzone w interesujący sposób – 3 osoby

odbywać się z wykorzystaniem najnowszych pomocy i urządzeń multimedialnych a osoba przekazująca wiedzę powinna wykazać się dużą znajomością tematu nie samej wiedzy, ale praktyki i doświadczeń.

musiałoby prowadzone przez ekspertów z danej dziedziny – 2 osoby

musiałoby być prowadzone również przez pracowników branżowych.

trwać kilka dni z noclegiem i wyżywieniem oraz czasem wolnym na zwiedzanie miejsca szkolenia

odpowiadać moim zainteresowaniom w zakresie dalszego rozwoju zawodowego.

być przeprowadzone w zakładach pracy

Obejmować swoim zakresem pracę wszystkich działów pracy w hotelu lub/i w biurze podróży oraz odbywać się w dobrych, o wysokim standardzie hotelach, w których szczególnie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt „Modelowy program doskonalenia zawodowego
nauczycieli w przedsiębiorstwach”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

pracownicy lub kierownicy znajdą czas i chęć, aby zdradzić i wyjaśnić tajniki zawodu. Doskonale byłoby również nie tylko posłuchać, jak funkcjonuje hotel, ale również mieć możliwość spróbowania pracy na poszczególnych stanowiskach

Warto dołożyć wszelkich starań, aby zaplecze, na bazie którego będą doskonaleni nauczyciele spełniało standardy wymagań Ministerstwa w zakresie zaplecza ćwiczeniowego np. pokój hotelowy będący odpowiednikiem naturalnych warunków, panujących w branży, kuchnia zawierająca sprzęt, wykorzystywany do pracy gastronomicznej. Zaplecze to może być dostosowane do obowiązujących w standardach i współczesnych trendach danej branży w wybranej placówce – hotelu, restauracji w której będą realizowane zajęcia.

**MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ**

Projektodawca:
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego
00-724 Warszawa, ul. Chełmska 21a
tel. 22 851-28-88
www.janski.edu.pl

Biuro Projektu:
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego
Wydział Zamiejscowy w Krakowie
30-612 Kraków, ul. Witosa 9
tel. 12 654-54-69

**Szkoła Wyższa
im. Bogdana Jańskiego**

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczebność z uwzględnieniem wieku i płci nauczycieli objętych badaniem ankietowym

Tabela nr 2. Liczebność z uwzględnieniem wieku i płci badanej grupy nauczycieli objętej wywiadem

Tabela nr 3. Liczebność z uwzględnieniem typu szkoły i stażu pracy nauczycieli objętych badaniem ankietowym

Tabela nr 4. Liczebność z uwzględnieniem typu szkoły i stażu pracy nauczycieli objętych wywiadem

Tabela 5. Obszar zamieszkania i funkcjonowania zawodowego badanej grupy nauczycieli

Tabela nr 6. Warunki lokalowe, w których odbywało się kształcenie

Tabela nr 7. Wyposażenie stanowisk do ćwiczeń w opinii badanej grupy nauczycieli

Tabela nr 8. Kadra nauczycieli kształcenia zawodowego

Spis wykresów

Wykres nr 1. Poziom zadowolenia z oferty kształcenia w ramach studiów

Wykres nr 2. Korzystanie z oferty placówek doskonalenia zawodowego przez nauczycieli

Wykres nr 3. Stopień zadowolenia z oferty placówek doskonalenia zawodowego

Wykres nr 4. Dostosowanie oferty studiów wyższych do współczesnego rynku pracy

Wykres nr 5. Dostosowanie oferty placówek doskonalenia zawodowego do współczesnego rynku pracy

Wykres nr 6. Rodzaje zmian zalecanych do wprowadzenia w obecnie funkcjonujących programach kształcenia w opinii badanej grupy nauczycieli.

Wykres nr 7. Ocena możliwości współpracy z przedsiębiorcami w zakresie stosowanych rozwiązań praktycznych

Wykres nr 8. Współpraca z przedsiębiorcami przy realizacji programu nauczania przedmiotu zawodowego

Wykres nr 9. Uczestnictwo w spotkaniach z pracodawcami dotyczących kształcenia przyszłych kadr

Wykres nr 10. Samoocena kwalifikacji nauczycieli w zakresie kształcenia zawodowego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt „Modelowy program doskonalenia zawodowego
nauczycieli w przedsiębiorstwach”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykres nr 11. Deklarowana przez nauczycieli chęć podnoszenia swoich kwalifikacji

Wykres nr 12. Obszary podnoszenia własnych kwalifikacji przez badaną grupę nauczycieli

Wykres nr 13. Uczestnictwo w szkoleniach/studiach podyplomowych

Wykres nr 14. Uczestnictwo w stażach organizowanych przez przedsiębiorców w okresie wykonywania pracy zawodowej

Wykres nr 15. Uczestnictwo w programie szkoleń/ staży

Aneksy

Aneks 1. Wzór kwestionariusza wywiadu

Zwracam się z uprzejmą prośbą o podzielenie się swoją opinią na temat programów doskonalenia zawodowego w obszarze kształcenia zawodowego.

- 1) Jest Pan/Pani nauczycielem z doświadczeniem w tym obszarze. Czy może Pan/Pani opowiedzieć jak kształcenie to wyglądało w Pana/Pani przypadku?
- 2) Jakie sytuacje z lat nauki utkwiły Panu/Pani w pamięci najbardziej?
- 3) Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić dotychczasowym w systemie kształcenia?
- 4) Jakie są zalety, a jakie wady tego systemu?
- 5) Z jakich ofert dotyczących doskonalenia zawodowego Pan/Pani korzystał?
- 6) Dlaczego warto się doskonalić?
- 7) Jakie są szanse na dostosowanie programów kształcenia do współczesnego rynku pracy?
- 8) Jakie elementy Pana/ Pani zdaniem są ważne w kształceniu? Co warto promować/rozwijać?

Dziękuję za poświęcony czas

Aneks 2. Wzór kwestionariusza ankiety

Szanowni Państwo,

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wsparcie inicjatywy naukowo – badawczej Wyższej Szkoły Bogdana Jańskiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umiejętności i wiedzy nauczycieli przedmiotów zawodowych w dziedzinie turystyki, gastronomii i hotelarstwa.

Obecnie Uczelnia realizuje projekt współfinansowany ze środków unijnych, zatytułowany „Modelowy program doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedsiębiorstwach”, w ramach którego dąży do stworzenia wysokiej jakości programów szkoleń i staży dla nauczycieli przedmiotów zawodowych.

Moim zamiarem jest rozpoznanie autentycznych potrzeb i oczekiwań nauczycieli kształcenia zawodowego w zakresie wskazanych obszarów. Państwa wiedza i doświadczenie umożliwi przygotowanie atrakcyjnych programów, dostosowanych do wyzwań współczesnego świata.

Proszę zatem o podzielenie się własną opinią poprzez wypełnienie niniejszego kwestionariusza ankiety.

Dziękuję za współpracę.

Kwestionariusz ankiety

Potrzeby i oczekiwania nauczycieli w zakresie programów kształcenia zawodowego

1. Jakie miał/a Pan/Pani dotychczasowe doświadczenia dotyczące kształcenia zawodowego do pracy w charakterze nauczyciela (proszę o dokończenie rozpoczętych zdań):

Warunki lokalowe, w których się uczyłem/łam były.....
 Wyposażenie stanowisk do ćwiczeń było.....
 Moi nauczyciele kształcenia zawodowego
 Ceniłem sobie/ ceniłam.....
 Najbardziej pamiętam.....
 W kształceniu zawodowym brakuje.....

2. W jakim stopniu Pana/ Pani zdaniem funkcjonujące w ramach studiów wyższych programy kształcenia zawodowego nauczycieli są dostosowane do współczesnego rynku pracy?

- 1- Bardzo małym
- 2- Małym
- 3- Przeciętnym
- 4- Dużym
- 5- Bardzo dużym

Proszę o krótki komentarz:.....

3. Jak ocenia Pan/Pani swój poziom zadowolenia z oferty kształcenia w ramach studiów ?

(1- bardzo niezadowolony/a.....3-przeciętnie zadowolony/a.....5 – bardzo zadowolony/a)

1 2 3 4 5

4. Czy korzystał/a Pan/ Pani z kształcenia oferowanego przez placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli (Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Metodyczne Centra Kształcenia)?

- 1- Tak
- 2- Nie

Jeśli TAK, to jak ocenia Pan/Pani swój poziom zadowolenia z oferty kształcenia w tych placówkach?

(1- bardzo niezadowolony/a.....3-przeciętnie zadowolony/a.....5 – bardzo zadowolony/a)

8. Czy chciałby/aby Pan/Pani nadal podnieść swoje umiejętności, kwalifikacje?

- 1- TAK
- 2- NIE

Jeśli TAK, to jakiego dotyczyłyby obszaru/obszarów (proszę otocz kółkiem swoje wybory)?

- 1- Wiedzy/wiadomości na temat współczesnego rynku pracy i potrzeb pracodawców
- 2- Sposobu przekazywania wiedzy uczniom
- 3- Umiejętności z zakresu nowoczesnych technologii
- 4- Zarządzania zasobami ludzkimi w turystyce i hotelarstwie
- 5- Marketingu turystycznego/ e-marketingu turystycznego
- 6- Programów komputerowych wykorzystywanych w turystyce i hotelarstwie:
Guest Paging System,
Kitchen Display System,
Inventory Control System,
Inne (proszę wpisać jakie?).....

9. Czy uczestniczył/a Pan/Pani w okresie ostatnich pięciu lat w szkoleniach lub studiach podyplomowych z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem turystycznym, marketingu w turystyce lub zarządzaniu zasobami ludzkimi w turystyce?

- 1- Tak
- 2- Nie

10. Czy uczestniczył/a Pan/Pani w okresie swojej pracy zawodowej w stażu zawodowym u pracodawcy branży turystycznej/hotelarskiej?

- 1- Tak
- 2- Nie

11. Jak Pan/Pani oceniłby/łaby możliwość współpracy z przedsiębiorstwami turystycznymi w zakresie poznania stosowanych rozwiązań praktycznych?

- 1- Bardzo nisko (to byłaby strata czasu)
- 2- Nisko (nie jest to potrzebne nauczycielowi przedmiotu)
- 3- Przeciętnie (to mogłoby być ciekawe doświadczenie, dobrze zobaczyć coś więcej)
- 4- Wysoko (ważne jest zorientowanie w nowościach technologicznych w tej branży)
- 5- Bardzo wysoko (rozwój wymaga kontaktów z praktykami)

12. Czy w swojej karierze zawodowej współpracował/a Pan/Pani z przedsiębiorcami przy realizacji programu nauczania przedmiotu zawodowego?

- 1- Tak
- 2- Nie

13. Czy uczestniczył/a Pan/Pani w spotkaniach z pracodawcami dotyczącymi ich potrzeb w zakresie kształcenia przyszłych pracowników w branży turystycznej/ hotelarskiej?

- 1- Tak
2- Nie

14. Czy jest Pan/Pani zainteresowany uczestnictwem w programie szkoleń i staży zawodowych dla nauczycieli zawodu u przedsiębiorców?

- 1- Tak
2- Nie

15. Proszę dokończyć zdania w odniesieniu do szkoleń, staży dla nauczycieli zawodu:

Aby szkolenie było atrakcyjne musiałyby.....

Chciałbym/łabym, aby.....

Wymiana doświadczeń z innymi jest.....

Na koniec proszę o podanie kilku informacji o sobie :

Płeć: mężczyzna kobieta

Wiek: 25- 34 lat 35- 44 lat 45 – 59 lat powyżej 59 lat

Nazwa miejscowości, w której Pan/ Pani pracuje:

Typ szkoły, w której Pan/Pani uczy:

Technikum Liceum profilowane Zasadnicza szkoła zawodowa Szkoła policealna

Nauczany/e przedmiot/ty:

Inny rodzaj pracy niż nauczyciel (proszę wpisać).....

Staż pracy:

Do 1 roku Powyżej 1 roku do 5 lat Od 6 do 10 lat Od 11 do 15 lat

Od 16 do 20 lat Powyżej 20 lat

Województwo:

